

Acta ofte verhandelingen der dienaeren ende ouderlingen des Noorthollantschen synodi, eendrachtelyck bynnen Enchuysen verhandelt ²⁾ ende gesloten anno 1585 den 18 Juny ende volgende ³⁾.

ART. 1. ANDREAS heeft het gebet gedaen. CLEMENS praeses, HILLEBRANDUS assessor, AMBROSIUS scriba. — Die dienaeren ende ouderlingen, bynnen Enchuysen ten jaere ende daege verscreven doer Goids genade vergaerdert ⁴⁾, hebben met aenroepinge des heyligen naeme Goids (gelyck be-taempt) dese tegenwoerdige handel aengevangen, ende het gebet by ANDRIES DIERICXZ als by den ministro des voornoempden ⁵⁾ gedaen synde, hebben met aenteekeninge der gemeener stemmen vercoren tot eenen praesidem CLEMENTEM MARTINI, dienaer des godlycken woerts tot Hoorn, ende JOANNEM AMBROSIUM, dienaer desselfden tot Amstelredam, tot een scribam, waertoe die voornoempde praeses tot eenen assessorem vercoren heeft HILLEBRANDUM CUNERUM ⁶⁾, dienaer des godlycken woerts. tot Warmenhuysen ⁷⁾.

ART. 2. Van die naemen dergener, die totten synodum gesonden syn. — Die nyuwe vercoren preses metten scriba ende assessore geseten synde, zyn aller dienaeren ende ouderlingen naemen op een besonder register doer den scribam getrouwelyck opgeteeckent.

ART. 3. Van die credentiebriefven. — Daernae zyn die credentie-briefven der opgeteeckende broeders, van alle classen vuytgesonden, doer-

¹⁾ »omdat" A heeft »opdat". ²⁾ »verhandelt" G heeft »vergadert". ³⁾ In margine naast dit hoofd der acte staat »Bynnen Enchuysen anno 1585, 18 Juny." — A en G hebben bij deze acte geen marginalia. ⁴⁾ »vergaerdert" A heeft »verhandelt". ⁵⁾ »des voornoempden" C heeft »des voorn. plaetse". ⁶⁾ »Cunerum" G heeft »Cuneum". ⁷⁾ »waertoe — Warmenhuysen" A heeft »Hilbrandum Cuneum, dienaer tot Warmenhuysen, tot een assessorem".

sien ende voergelesen, in dewelcke by den broederen geheel geen zwaricheyt is gevonden.

ART. 4. *Van die instructien van allegaer nyet ingebrocht.* — Ten vierden is by den preside voergesteld, dat een yegelyck zyne instructie, van zyne classe medegebrocht, den tegenwoerdighen vergaerdinge zoude verthoonen, twelck oyck geschiet is. Doch dewyle sulcke by alle nyet en was medegebracht, is geresolveert, dat nae luydt ende inhoudt des artyckels anno 84 tot Hoorn besloten, welke van die credentiebriefven ende instructie is sprekende, die broederen voertaen over den overgescreven swarichheden deselfde verthoonen ende innebringen.

ART. 5. *Van die combinatie der Zuythollantsche ende Noorthollantsche synoden om een provincionael te houden met consent der overheyt.* — Ten vyfsten zyn in handen genomen zakere briefven ende scriften, van het classis van Delft aen den tegenwoerdigen synodum overgesonden, in denwelken verclaert wordt, hoe zy van die van Enchuysen van wegen ende vuyt naeme aller classen, onder den Noorthollantschen synodo sorterende, over haeren begeerden combinatie beyder synoden een onverwacht antwoert hadden ontfangen, dewyle in tzelfde antwoert verclaert worde, dat sulcx voer desen tyt nyet conde geschieden, overmits die van Noorthollant voert eerste haeren particulieren synoden wilde houden ende zoo die van Suydhollant eenige zwaricheyt hadden, dat se nae haeren believen dieselfde den Noorthollantschen synodo mochten communiceren, gelyck zy nu alreede in voersz. doen, versoekende alsvoeren combinatie van beyden synoden. Is hierover het versoek in communicatie geleyt ende nae lange deliberatie ten yersten by den preside voergesteld, oft men zal verwilligen in den provincionale synode. Is geresolveert, dat het noodich is, doch dat men hiertoe consent van der hooger overheyt vercryge.

ART. 6. *Hoe men in COOLHASENS saecke behoort te handelen.* — Soo vele aengaet die conditien achten die broederen raetsaem, dat men in die versaemelinghe tusschen CASPARUM ende dengenen, welke hy acht zyne beschuldigers te zyne, voerall (opdat de geheele handelinge nyet vruchteloos oft spottelyck afgae) versoecke, dat eenige vuyten Raede als assessores by der hooger overheyt werden verordineert, welken die handelinge met haeren auctoriteyt moegen een aensien maecken. Ten anderen, dat CASPAR ende die van Leyden haer sulcke vergaerdinge met scriftelycke ¹⁾ submissie onderworpen ende zulex geschiet zynde, dat alsdan by die van

¹⁾ »scriftelycke" A en G hebben »christelycke". In G stond eerst »scriftelyke".

Zuydhollant alle swaricheden CASPARI ende der van Leyden in allen Noorthollantsche classen overgescreven werden, opdat, rypelyck by der classicale vergaerdinge alle swaricheden aengemeret, die afgeveerdichde broederen in de voernoempde vergaerdinge als geresolveert moegen verschynen. Ten laesten, dat nae voergaende saecke by een yeder classe alsulcke persoonen moegen vercoren ende vuytgesonden worden, welcke totten handel geschiet ende oyck nochtans diegene moegen zyn, op welcke die aen wedersyden minste zullen hebben om denzelven te verworpen, welverstaende dat die broederen (zoo voergaende conditien nyet werden innegegaen) geenssins van meeninge zyn haere gedeputeerde af te veerdigen.

ART. 7. *Wie die onkosten der provincionalen synodi behoort te betaalen.* — Hiernaes is voerder communicatie gehouden ende oyck besloten, dat men vuyt naeme der tegenwoerdige broederen beneffens het voergaende oyck ¹⁾ overscryven aen die van Suydhollant, dat se nyet alleen tvoergaende consent der heeren Staten totten synoden versoecken, maer oyck consent tot betaelinghe der costen, welcke op zulcke synodaelsche vergaerdinge sullen vallen, gelyck sulcx altyt by christelycke keyseren ende coningen in zulcke handelinge is gebruyct geweest. Ende zoo sulck een versoeck der onkosten by den heeren Staeten nyet werde veraeccordeert, is goet gevonden, dat alsdan die van Zuythollant een deputeren ende oyck die van Noorthollant om dan tegelycke een request te maecken aen de kercke ende magistraet van Amsterdam, versoekkende, dat het hen gelieve bynnen haeren stadt den provincionale synodo plaetse te geven, doch op der kercken eygen costen. Tot welcken versoeck het tegenwoerdige synodus bestempt ende vercoren heeft JOANNEM AMPSINCK, dienaer tot Haerlem.

ART. 8. *Van die omslach der onkosten, van die van Haerlem gedaen aen JOOST DER ROSIER vuyt Vlaenderen.* — Dewyle in de instructie des classis van Haerlem mentie gemaect wert van de contributie der dienaeren, gevluucht vuyt Vlaenderen, nae luyt des artyckels tot Hoorn anno 84 besloten, ende alzo eenen JOOST DER ROSIER alreede langhen tyt by die van Haerlem geweest is ende by henlieden onderhouden, zoodat zy (gelyck zy ²⁾ by speciale register, den synodo vertoont, gebleken is) tot tvoernoempde onderhoudinge hebben verschoten eenentzestich guldenen tien stuyvers, versoekkende assistentie tot die verschoten penningen, is by den broederen hierover geresolveert, dat het classis van Harlem zal contribueren 12 gulden, van Alomaer 12 gulden, van Enchuysen 10 gulden, van

¹⁾ »oyck" C heeft »oock sal". ²⁾ »zy" A had ook »sy" maar dit is doorgehaald.

Hoorn 12 gulden, van Edam 6 gulden, van Amsterdam 12 gulden. Dan dewyle alle gemeynen vast allomme zeer beswaert zyn, achten die broederen, dat die gemeente van Haerlem, ten waere zy boven den voornoempden met andere ende boven haeren vermoeghen beswaert werdden, met voornoempde penningen haer behoort laeten genoeg.

ART. 9. *Waer het naestcoemende synodus gehouden zal worden.* — Het naeste toecoemende synodus zal doer Goids genaede bynnen der stadt van Edam vergaerderen ende dat op zulcken tyt, welke by de kercke aldaer zal gestelt wordden. Ende zal dieselfde het synodus verscryven ende alle voervallende zwaricheden, aen haer gescreven, aen allen classen overscryven, opdat die gedeputeerde, welke sullen verschynen, geresolveert moegen coemen.

ART. 10. *Aen wie men middelretyt eenige oprysende zwaricheyden sal scrijven.* — Soo middelretyt eenige zwaricheyt vervalt, eer het toecoemende synodus gehouden werde, ende geenen vertreck can lyden, sal het classis, onder welke zulcke vervalt, moegen scrijven aen de kercke van Enchuyzen, welck hetselve aen allen classen zal overscryven om vuyt een yegelyck derselfden een ofte twee tot alsulcken plaetse, als zy goet zal bevinden, te verscryven ¹⁾ om alzoo, zoovel het moegelyck is, met advys derselfde die zwaricheyt te slechten.

ART. 11. *Conclusie, wanneer het zy geendicht.* — Eyntelyck zoo is het tegenwoerdige synodus doer Goids genaede in goede ruste ende vrede bynnen Enchuyzen op den xix^{en} Juny anno 85 geeyndiget ende by den praesidem ende scriba des tegenwoerdigen synodi nomine omnis ²⁾ onderteekent.

CLEMENS MARTINI, praeses.
JOANNES AMBROSIUS, scriba.